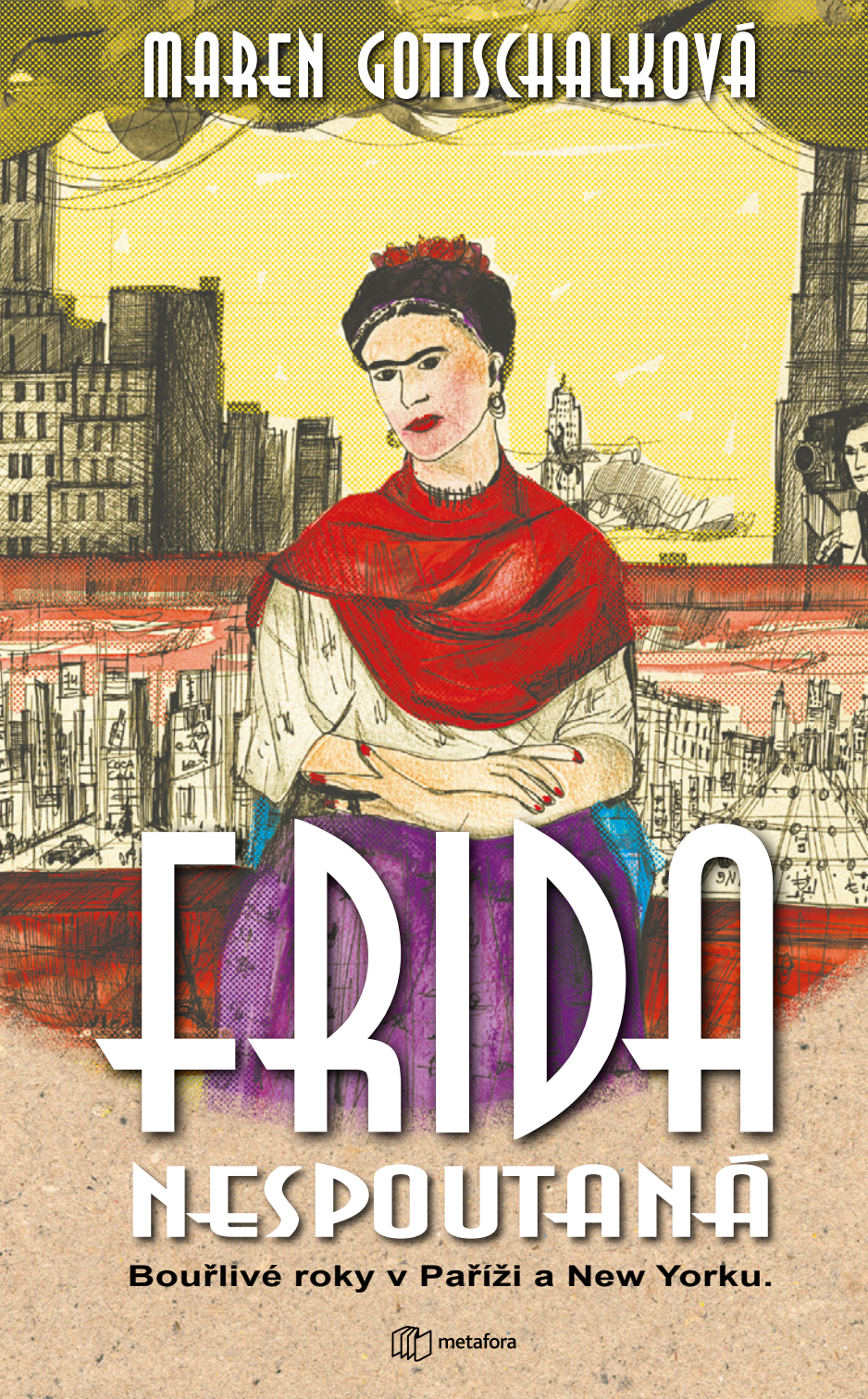

MAREN GOTTSCHALKOVÁ

FRIDA

NEPOUTANĀ

Bouřlivé roky v Paříži a New Yorku.

Zářivá, charismatická, velkolepá – právě tak se uvedla Frida Kahlo, když přijela v roce 1938 do New Yorku. Její turbulentní manželství s proslulým Diegem Riverou je v krizi, ale Frida si hodlá život v metropoli a vše, co nabízí, užít plnými doušky. A jak se zdá, daří se jí úplně všechno – její úplně první samostatná výstava je okamžitý triumf a ona nachází nové přátele i obdivovatele.

Do života jí vstupuje Nickolas Muray, s nímž ji váže hluboký cit. V tomto období Frida také vpluje do uměleckých kruhů a setká se s Pablem Picasseem, Marcelem Duchampem či Andrém Bretonem.

Během několika měsíců, jež ji zavedou do New York City, Paříže a následně zpět do rodného Mexika, dosáhne nových úspěchů, ale vždy je sama sebou – ať už jako umělkyně, nebo jako milenka.

Poutavý a emocemi prostoupený román čtenářům prozradí, co stálo za vznikem některých Fridiných nejznámějších obrazů, a přiblíží jim dopodrobna proces její tvorby. Líčí rovněž silné pouto Fridy k rodnému Mexiku.

„Maren Gottschalková je skvělá vypravěčka a Frida nespoutaná představuje strhující román o životě umělce.“

– NDR Kultur

Maren Gottschalková

FRIDA NESPOUTANÁ

Přeložila Helena Mirovská

metafora

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Frida by Maren Gottschalk

© 2020 by Wilhelm Goldmann Verlag,
a division of Penguin Random House Verlagsgruppe GmbH,
München, Germany

Translation © Helena Mirovská, 2021

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2021

All rights reserved

ISBN 978-80-7625-603-3 (ePub)

ISBN 978-80-7625-602-6 (pdf)

ISBN 978-80-7625-185-4 (print)

Pro Clause

PRVNÍ ČÁST

New York, 31. října 1938

Jakmile se Frida ráno probudí, padne jí zrak na červenou sukni pohozenou na zemi vedle postele. A taky hned vidí tu trhlinu. Nejdřív si myslí, že je to jenom záhyb, který vrhá stín. Její tehuánská sukně leží na zemi jako nějaké rozeklané pohoří, do výšky ční drsné vrcholky zubatých červených skal z tuhé bavlněné látky. Když jí Julien včera v noci rozvázal stuhy v pase a sukni jí stáhnul, zhroutil se ten kousek oblečení sám do sebe a Frida ho tam prostě nechala ležet. Látkovým pohořím se táhne úzký modrý proužek. Tahle sametová stuha pochází z krámků seňory Martínezové v Coyoacánu a Frida ji přišla v místě, kde začíná volán. Z postele vypadá modrá stužka jako řeka proplétající se červenými údolními a stržemi a pak zase šplhající na návrší, jako by nedbala na zákony zemské přitažlivosti.

Kdyby voda dokázala téct do kopce, pomyslí si Frida, mohla bych dnes vstávat bez bolesti. Umyje se, oblékne, učeše a bez námahy sejde po malém schodišti za recepcí do snídaňového salonu. Vrhne svůj zářivý úsměv přes místnost plnou šuškájících paniček s fádními účesy a v těsných kostýmcích. Milý číšník s křivým nosem jí přinese toast a čerstvé ovoce a bude na ni jako každé ráno přátelsky civět. Ona si namaže toast máslem, do-

kud bude ještě teplý, a až se do něj zakousne, steče jí z koutku úst zlatožlutá kapka až na bradu.

A potom... ne, nic z toho neudělá. Ví to, ještě než učiní sebemenší pohyb. Ta bolest v noze je jako had. Zatím ještě spí, ale probudí se, jakmile napne byť jen jediný sval. Takhle to vypadá často, cítí to hned při probuzení. Včera jí bylo dobře, ale dneska se had vrátil. Přilákalo ho nezvyklé teplo, které už několik dnů svírá Manhattan. Ptáci v Central Parku se dočista zbláznili, protože už se v tom nevyznají. Vnitřní hodiny jim říkají, aby se pořádně nacpali, ať přežijí zimu, ale spousta z nich se začíná v hřejivém poledním slunci poohlížet po místě k zahánění.

Frida chce prodloužit tu chvíli, kdy ještě necítí bolest. Leží na břiše a dýchá povrchně, aby hada nezbudila. Přikrývka jí sklouzla k bokům, na zádech jí vyrazila husí kůže. Očima přejíždí po okraji matrace, pak znovu zabloudí pohledem k zemi, k tomu červenému pohoří s modrou řekou. Krásná sukně. Široká jako stan zakrývá její zkrácenou, hubenou nohu s tím proklatým chodidlem. Když tu sukni pověsí na prádelní šňůru, pleská jako plachta. Nikdo netuší, že do lemu zašila tajný vzkaz. Je to její malé krédo, životní pojistka pro zlé časy.

Raději by teď neměla sahat po cigaretách na nočním stolku, přestože touží po pořádném šluku. Jenomže když zvedne paži, svaly ten impuls okamžitě pošlou do ramene a zad, odtud informace poputuje do nervů v bocích a dál do stehna, kolena, lýtka. A pak se probudí chodidlo a had se zakousne.

Takže zůstane ležet a naslouchá. Julien už tu není. Včera v noci to neměl být Julien. Ale ten druhý nepřišel. Zase. Už týden se neozval, ani řádka, ani telefonát, ani návštěva, přestože ví, že je Frida v New Yorku a zítra se chystá vernisáž její výstavy. Obrazy, které bude vystavovat, pro ni nafotil, aby mohla snímky poslat do Paříže,

kde se také plánuje výstava. Ale z nějakého důvodu se jí vyhýbá, a ona neví proč. A tak včera přece jen zase vzala zavděk Julienem. Protože tolik chtěl a ona nedokáže být tolik večerů sama. Dobře že už odešel, protože těsně předtím, než se probudí had, by u ní neměl být nikdo. Jediný, koho v takových chvílích strpí, je obr Diego, její manžel, ten hajzl. Už dávno spolu nespali v jedné posteli. Kdykoli se ve spánku pohnul, rozhoupala se Frida jako lodka na širém moři. Diego, ta obluda, která ji přivádí k šílenství. Říká mu *Carasapo*, Žabí ksicht. Ale právě Diego ji taky umí vzít do náruče tak něžně, že se promění v motýla.

Jenže to už je dávno. Už dlouho spolu netvoří šťastný pár. A stejně se pořád drží jeden druhého, protože je spojuje něco jiného než oddací list.

Pohoří na podlaze ztratilo zřetelné obrysy, najednou vypadá jako kus masa. Had se probudil. Frida zasténá a převalí se na záda. Teď už je to stejně jedno, chodidlo i celou pravou nohu má v jednom ohni.

Posadí se, opře se o polštáře, zvrátí hlavu nazad a vzdychne. Tohle se nemění: Američani pořád dávají do hotelových postelí tlusté, měkké polštáře.

Vezme z nočního stolku dózičku, vsune si do úst dvě bílé tablety, sáhne po sklenici na vodu, ta je prázdná. „*Mierda!*“ Sklenice letí na zem, zničí pohoří. Sehne se, chvíli se přehrabuje v červené látce, najde pod ní láhev se zbytkem tequily. Bolesti mezitím zesílily tolik, že se jí chce řvát. Spláchne tablety, zapálí si cigaretu, opře se a čeká, až chemie v krvi hada zkrotí. Před očima se jí mihotá obraz. Vidí samu sebe ležet na zemi, z jejího nitra vyrůstají šlahouny s listy a ona jimi otravuje zemi.

Když se po nějaké době had uklidní, vrací se radost. Těžká opona mezi bolestí a světem se zvedá, jeviště zalévá jasné světlo, je zpátky ve hře, cítí hlad a žízeň. Teprve teď k ní pronikají zvuky z ulice, hukot dopravy, troubení

autobusů, hlasy kamelotů. Vykládají se tam bedny, zavírají dveře aut, nadává se dětem, skřípou brzdy jízdnicích kol. Frida se zhluboka nadechne a vydechne. Típne cigaretu a sáhne po červené sukni na podlaze. Zvedne si ji k tváři, je cítit domovem, prachem a kořením z trhu v Coyoacánu. Očichá sametovou stuhu po celé délce, tady je cítit kořalkou, tady melounem. A tady jako mokrý pes, možná jí tam nedávno položil špinavou packu její malý mexický naháč, Pan Xolotl?

„Jsi vzhůru?“

„Pojď dál.“

Ve dveřích hotelového pokoje se objeví mladá žena. Vivian vypadá jako reklamní modelka z časopisů. Hezký souměrný obličej, krátké vlnité blond vlasy s pěšinkou na straně. Má pěkné zuby a při každém úsměvu je naprosto nenuceně odhaluje, což jí Frida závidí. Vivian nosí dobře padnoucí kostýmky, a když odchází z hotelu, vytáhne z kapsy pláště kožené rukavice, které jí ladí k šátku na krku. Rodina se jí dlouho snažila rozmluvit herecké povolání, ale Vivian si prosadila svou a teď se protlouká díky příležitostným kšefíkům a také šekům, které jí tu a tam tajně posílá matka. Zrovna teď nemá žádné zkoušky, a tak Fridě dělá „dvorní dámu“, jak tomu říká. Najmout někoho vysloveně na to, aby se staral o umělkyni, která u něj vystavuje, je od Julienu nezvyklé a velkorysé gesto.

„Kolik ti Julien platí, abys mě každý den tahala z postele?“

„Moc ne, nejvíc peněz dostanu, když mu vyprávím, s kým do té postele chodíš... Zlato, co je to tu za nepořádek?“ Posbírání oblečení poházené po zemi a pak se na Fridu zadívá pozorněji.

„Bolí tě to? Máš ještě dost prášků? Ve skříni jsou další, včera jsem je donesla.“ Rychle je kontroluje, krabička se zásobami je dosud na svém místě.

„Můžeš vstát? V hale jsou dva lidi z *New York Times*, co jim mám říct?“

„Ať počkají. Potřebuju ještě chvíli.“

„Běž nejdřív do koupelny, já zatím uklidím. A pak vyrazíme.“

Zatímco Vivian příčinlivě pobíhá sem a tam, Frida se opatrně protahuje, aby se přesvědčila, jestli bolesti opravdu zmizely. Závidí Vivian i to, s jakou lehkostí se shýbá pro její *rebozo*, zářivě žlutý přehoz s modrými třásněmi. Složí ho, ale než ho uklidí do skříně, zeptá se Fridy: „Slyšela jsi vůbec, co se tu dělo včera? Ta věc s *Válkou světů*?“

Frida přikývne. „Julien o tom věděl, i že to byla jenom rozhlasová hra. Zůstali jsme klidně sedět v restauraci. Tam stejně nikdo rádio neposlouchal. Podej mi ještě to *rebozo*, myslím, že má zauzlovaných pár třásní.“

„To jste měli štěstí! Já byla zrovna v podzemce, když to vysílali, a na schodech u východu mě nějakí pomatenci málem srazili. Lidi zpanikařili a utkali se zachránit do podzemky.“

„Před Martány. Hahaha.“ Frida zívne.

Vivian složí několik Fridiných halenek a schová je do skříně.

„Asi to znělo dost věrohodně. Spousta lidí opravdu uvěřila, že nás napadli. Ten Orson Welles musí být génius. Co by dělali tvoji lidé v Mexiku, kdyby to tam slyšeli v rádiu?“

Frida si zapálí novou cigaretu.

„Řekli by jim *hola chicos* a nabídli by jim k nastěhování pyramid v Teotihuacánu.“

„Nech toho. Já to myslím vážně!“

Frida se s požitkem protáhne a prohrábne si rukou rozpuštěné vlasy. Má je úplně zacuchané. Bude si je muset umýt. Julien tomu dal. Vždycky ji chce česat.

„No tak. Pověz.“ Vivian před ní stojí a čeká.

„*Dios mío*, já nevím, co by dělali moji lidé. Mexičani jsou pověřiví, ale nepanikaří tolik jako vy gringové.“

Vivian se tváří pochybovačně.

„Když myslíš. Radši už vstávej, řeknu těm novinářům, aby ještě chvíli počkali. Máme na dnešek plány, a zítra je velký den.“

Pravda, pomyslí si Frida, udusí cigaretu a do vstávání se nijak nehrne. Na tenhle den čekala celé měsíce. Její první samostatná výstava, pětadvacet obrazů, a všechny od ní. Opravdová výstava v New Yorku, ne někde na venkově, ale v jedné z nejlepších galerií ve městě, u Juliána Levyho. Na pozvánce stojí velkými černými písmeny její jméno. Je na to tak pyšná, že Julienovi dokonce promínila ten dodatek, který nechal pod její jméno vysázet do závorcky: „Frida Rivera.“ To si nedomluvili, ale co, stejně skoro všichni vědí, že je Diego její manžel. Diego jí kladl na srdce, že se o to nemá starat: „Novináři tě budou chtít provokovat a budou se tě snažit ukazovat jako malou ženu velkého malíře, jako přívěsek, jako šperk z mé sbírky. Nezabývej se tím. Buď silná, buď hrdá, buď sama sebou.“

Přesně to má v úmyslu. Popadne ten den za pačesy a vytřepe z něj všechno štěstí, co se v něm ukrývá. A možná tam dokonce zítra večer bude i Nick.

„Na co máš dneska chuť?“ zeptá se jí Vivian.

„Jíst, pít, nakupovat, koupat se. A na trochu lásky.“ Frida se zabalí do přikrývky a opatrně vstane. Jde to dobře, bolest už skoro necítí. Posadí se k toaletnímu stolku a z vyšívaného sáčku, v němž má šperky, vytáhne řetízek.

V zrcadle se setká s pohledem Vivian.

„Láska bude zase až po vernisáži.“ Vivian drží v rukou Fridinu červenou sukni a prohlíží si trhlinu. „Potřebuješ svoji sílu.“

„Nic mi nedodá tolik síly jako dobrý milenec.“

„Taková škoda, je to úplně roztržené. Mám ji nechat opravit?“

„Dej to sem, udělám to sama.“

„Byl to Julien?“

„Možná. Fotografoval mě.“ Okamžitě lituje, že to řekla.

„V posteli?“

„Ne. Ale nahou. Tedy... no... jenom polonahou. Ale nech si to pro sebe, nemusí to vědět každý.“

„Dávej si pozor. Jestli se to dozví tvůj muž, bude zuřit. Podle toho, co jsem o něm slyšela.“

Frida se k ní vztekle otočí.

„Poslouchej, děvenko, do toho ti nic není, ano? Neříkej mi, co mám dělat!“

„Eh... promiň, já jenom chtěla...“

„Co? Poradit mi? Nejsem snad dost stará, abych sama věděla, co dělám? A jenom proto, že jsem mrzák...“

„Frido, ty přece nejsi...“

„... mi hned nemusíš vykládat, kdy si mám dávat pozor. Rozumíš?“

„No dobře.“ Vivian jde k posteli a zvedne sklenici.

„Kromě toho, když tě to tak zajímá: Jsme s Diegem už jenom přátelé. Jemu je jedno, co dělám.“

„Jasně, Frido, promiň.“

Frida se zhluboka nadechne a zase vydechne. Potom řekne, aniž by se na Vivian podívala: „Zapomeň na to. Běž už klidně dolů, já tam přijdu, co nejdřív to půjde.“

Vivian přikývne a potichu za sebou zavře dveře.

Frida nechá řetízek ležet na skleněné desce toaletního stolku a jde do koupelny. Matně žluté kachlíčky, lemované tenkým černým proužkem, vzbuzují svým leskem dojem vznešenosti a drahocennosti. Líbí se jí cítit se při koupeli jako antická královna. Hotel Barbizon Plaza stojí na rohu Šesté avenue a 58. ulice, pouhý jeden blok od Central Parku. Pro přesvědčenou komunistku naprosto

nemístné, říkala si dřív, ale od Diega se dozvěděla, že ve Státech mohou komunisté dokonce nosit bílé smokiny, když chtějí něčeho dosáhnout u kapitalistů.

Při své první návštěvě New Yorku s Diegem před sedmi lety nemohla Frida tomu městu přijít na chuť. Připadalo jí, jako by tu lidé žili v klecích nebo troubách. Dokonce přirovnávala tváře zdejších starých dam k neupečeným houskám. Dnes ji to mrzí. Od dob svého malého útěku do Států krátce po té katastrofě, po Diegově zradě před čtyřmi lety, jí New York přirostl k srdci. Naučila se jeho obyvatelům lépe rozumět, začala obdivovat jejich troufalost a jejich skoro až fanatickou víru ve férovost a píli. Mimoto trpí Newyorčané neklidem a nedokážou být šťastní, pokud každý týden neabsolvují alespoň jednu divadelní premiéru a dvě návštěvy restaurace, nehledě na to, že neustále chodí do kina a vysedávají po barech. Nové knihy, filmy, opery – všeho tu mají nadbytek. A přestože nikdo nezvládá být ustavičně v obraze, chtějí být Newyorčané přinejmenším schopni o všem mluvit. Proto si taky několikrát denně kupují noviny a fejetonisté se těší velké úctě.

Frida zjistila, že se sama do tohoto města skvěle hodí. Každý den kráčí ulicemi v pestrobarevných šatech a s květinami nebo stužkami ve vlasech a líbí se jí, když se za ní lidé otáčejí. V New Yorku mají pořádné koktejly, dobré jídlo sice jen málokdy, ale zato sympatické, srdečné lidi. Má tu přátele. Lidi, s nimiž může večer chodit pít a zpívat jim mexické písně. Kromě toho se tu chystá vystavovat své obrazy a navazovat kontakty se sběrateli. Proto se sem těšila. Když všechno půjde dobře, když budou záda a noha spolupracovat, zůstane tu až do jara.

Poprvé přijela do New Yorku jako Diegova malá holčička, podruhé jako podvedená manželka s krvácejícím srdcem. Teď sem přichází jako dobyvatelka: Frida Kahlo, malířka.

San Ángel, jaro 1938

„Tohle je pasování na rytíře, *mi amor*,“ říká Diego, když mu poví o Levyho nabídce, aby vystavovala své obrazy v jeho galerii. „To oslavíme, uděláme pořádný večírek na rozloučenou, než pojedíš do gringolandu.“ Jemně uvolní ze svého krku ruce opičky jménem Fulang-Chang a posadí ji na stůl v patiu. Zvířátko okamžitě vyskočí zpátky a chytí se rukama i nohama Diegova předloktí. Když Diego vstane a zamíří do kuchyně, pohupuje se opička sem a tam, hlavu otočenou k Fridě.

„Odneseš tam ty talíře, tlustochu,“ křikne za ním Frida, ale Diego nereaguje. Přináší dvě sklenice s láhví tequily a rázně je postaví na stůl. Dva pomeranče se odkutálejí k okraji stolu, na němž se vrší noviny a mezi hračkami patřícími Fulang-Changovi se povalují lahvičky s léky. Některé dny se hodí každý důvod, proč se napít. A k čemu je vůbec potřeba důvod? Je teplý jarní večer, kůži jemně hladí vzduch plný vůní. Frida vytáhne zpod rozvěšených novin misku s květinami a postaví ji doprostřed stolu.

Její sestra Cristina přijela s oběma dětmi a přinesla poštu z Casy Azul. Společně uvařily a najedla se s nimi, ale pak byly děti unavené a Cristina jela domů. Teď sedí Frida s Diegem u stolu sama, dnes bez návštěvy, bez lidí, kteří by je mohli od sebe odtáhnout, jako to dělá rozhodčí v boxerském ringu, když se do sebe soupeři zaklíní.

V ateliérovém domě Casa Estudio v San Ángelu jsou od sebe odděleni a zároveň spojeni. Dům stále ještě budí rozruch. Extravagantní malý palác sestávající ze dvou kostek jim postavil přítel, architekt a malíř Juan O’Gorman. Diego obývá větší červenou krychli, Frida menší modrou. Most mezi oběma budovami je zatarasěný, už jej nepoužívají, od onoho příšerného dne, kdy Frida zjistila, že ji

Diego podvedl s její sestrou. Frida se odstěhovala a zase se vrátila. Nyní spolu žijí v nevyjasněném příměří, které musejí každý den obnovovat od začátku. Někdy to bývá pouze poloviční klid zbraní, opakovaně narušovaný drobnými šarvátkami.

Diego jim oběma naleje, postaví se a zvedne sklenici.

„Na tebe, Friducho. New York! Tam musíš jet, děvče moje, bezpodmínečně. Potkáš tam sběratele, kritiky, umělce, spisovatele, nakladatele, herce! Samé důležité lidi! Málem bych ti to záviděl, ale nemůžu se teď odsud hnout.“ Jeho hlas se odráží mezi oběma krychlemi sem a tam. „Ty jim všem ukážeš, já to vím!“

Stojí před ní doširoka rozkročený, vysoký a mohutný. Jednou rukou si projíždí krátké, drátům podobné vlasy, druhou ukazuje a šermuje skleničkou. Nakonec se ukloní jako cirkusový principál a roztáhne přitom široká ústa do vlídného úsměvu.

„Frida Kahlo, prosím pěkně, *la reina*, královna!“

Frida se opře o opěradlo židle a založí si ruce na hrudi. Má bolesti. Čtvrtá operace té proklaté nohy proběhla teprve před pár týdny. Diego už zase sedí u stolu a nalévá jí. Se sklenkou v ruce na ni ukáže.

„Máš vlastní jazyk, naprosto speciální styl. Tvoje obrazy jsou plné bolesti a krásy. Jsou pravdivé!“

V očích má něhu. Trochu jako dřív, pomyslí si Frida. Diego s něhou zachází štedře, je jí plný, roste mu z prstů, z očí, z celého zatraceného člověka. A každá coura si z ní kousek vezme. Hlavně Američanky za ním běhají jako feny.

„Napíšu všem našim známým z New Yorku,“ pokračuje Diego, jazyk se mu už trochu plete, „aby na tvou výstavu přišli, Turnerovým, Rockefellerovým a vůbec... Podej mi papír, sepíšu seznam všech důležitých jmen.“

„Já ještě ani nevím, jestli vůbec pojedu.“ Frida položí dlaně na stůl a počítá své prstýnky. Je jich sedm.

„Co? Blázníš?“

„Možná se mi tam vůbec nechce.“

„Ale ty... je to tvoje šance!“

„Chceš říct, že je to tvoje šance, tlustochu? Až budu pryč, můžeš si tady šoustat, jak se ti zlíbí, ráno, v poledne i večer. Pořád a všude, dokonce si ty děvky můžeš tahat sem, do mého domu a mojí postele. O nic jinýho ti nejde! Poslat mě pryč, aby sis konečně mohl dělat, co chceš, ty hajzle. Víš, co mi můžeš, Žabí ksichte!“

Frida vstane a belhá se do své modré krychle.

Diego za ní křičí: „Ty mně taky, ty čarodějnice! Už dávno vím, že nevynecháš jedinou příležitost, abys mohla dělat oči na chlapy! Jsi nejmíň tak nenasytná jako já. Jenom to děláš tajně. A to je ještě horší!“ Vezme pomeranč a mrští jím po kaktusu na okraji pozemku. Pomeranč pukne a kaktus vypadá jako poraněný. Diego po něm hodí ještě druhý pomeranč. „Jsi malá prohnaná štetka, všichni to vědí! A neříkala jsi, že jsme teď přátelé? Takhle se mluví s přítelem?“

Frida se vrací a hádají se dál, zásobu nadávek mají velkou. Pijí, křičí, nadávají, on tříská do stolu a ona převrací židle.

Nakonec zůstávají unaveně sedět naproti sobě, u dlouhého stolu v patiu mezi domy, jejich baštami. Jen oni dva a to, co zbylo z jejich manželství. Dva vzteklí, zklamaní lidé, co se jeden druhého nemohou držet a nemohou se ani pustit. Diego natáhne ruce přes stůl jako první. „Pojď sem, miláčku, já tě potřebuju, Frido, holčičko... Buď klidná, ty malá ježibabo, přece víš, že bych to bez tebe nevydržel...“

Vstane, sáhne po ní a přitáhne ji kolem stolu k sobě, opět se posadí, zvedne si ji na klín a políbí ji. Ona mu vezme tvář do dlaní a zadívá se na něj. S ním to nejde, bez něj taky ne. Ještě ne.

„Dobře, pojedu do New Yorku a budu tam všem vyprávět, co jsi za prase.“

„Musíš prodávat obrazy a malovat nové. Nebo aspoň pár kreseb. A teď mě nech na pokoji, chci napsat ten seznam.“

Frida si přitáhne šátek kolem ramen a obejde oba domy kolem dokola. Velkou i malou krychli se slepým mostem. Jejich přítel architekt to o nich věděl. Jsou rozdělení, a přitom navěky spojení.

Měsíc zalévá svým světlem obě kostky i kaktusy rostoucí podél hranice pozemku. Stojí vyrovnané v řadě jako bezrucí, bezhlaví vojáci.

„Armáda mrzáků střeží Riverovy, Bůh s námi,“ vzdychne Frida.

Když se pak vrátí do patia, Diego spí a chrápe. Hlavu má položenou na dopisu. Frida zpod něj list opatrně vytáhne. Je pro jednoho sběratele, který vlastní několik Diegových maleb. „Musíte se zajít podívat na výstavu Fridy v Levyho galerii, příteli,“ čte, „doporučuji vám to ne jako její manžel, ale jako její velký obdivovatel. Její obrazy jsou kousavé a něžné zároveň, tvrdé jako ocel a jemné jako křídla motýlů.“

Frida pohladí Diega po hlavě. Přinese deku a spícího obra přikryje. Pak si k němu přisedne a opře se o něj.

New York, 31. října 1938

Když Frida s Vivian vycházejí z hotelu Barbizon Plaza, vrhnou se na ně oba novináři. Směli by paní Kahlo doprovodit na procházce městem? Položit pár otázek a udělat nějaké fotografie?

Počasí je i dnes přívětivé, Frida má přes červenou blůzu s černou sukní zdobenou květinovou výšivkou přehozený jen zelený vlněný šátek. Na krk si pověsila dlouhý

stříbrný řetízek s přívěskem z kamínku. S úšklebkem ho přidrží Vivian před nosem.

„Proti Martanům...“

Vivian nereaguje.

Frida má vlasy hladce sčesané dozadu a svázané do nízkého drdolu. Na nohou má kozačky, které si koupila během posledního pobytu na Elizabeth Street, stejně jako taštičku posázenou skleněnými perličkami, ta je z vetešnictví a kdysi mohla sloužit nějaké bohaté dámě při návštěvách opery. Začalo drobně mrholit, a tak Vivian mávne na taxík a ve čtyřech se vydávají do Little Italy, kde si Frida kupuje sponky do vlasů a likér. Fotograf zatím pořizuje snímky a reportér flirtuje s Vivian. Ve zdejším prostředí nepůsobí Frida zdaleka tak exoticky jako v Midtownu nebo Upper Manhattanu.

V Mulberry Street se rozhodnou sednout si k ulepenému dřevěnému stolku a objednat si espresso. Frida si dá do šálku nalít pořádnou porci amaretta a spokojeně pozoruje cvrkot. Majitelé malých obchůdků využívají fasády domů jako rozšíření výloh a věší na ně koberce, židle, ubrusy, obleky i vysoké kožené boty. Na druhé straně ulice stojí natěsnané vozíky prodejců ovoce a zeleniny. Když tu chtějí projet dva koňské povozy vedle sebe, je to vždycky podívaná, zejména pro matrony z prvních pater, které si na balkon postavily stoličky a pronikavě na sebe přes ulici pokřikují krátké věty, jež znějí jako povely, ale vlastně jde jenom o šifrované tlachání. Vedle nich dřepí na bobku malé děti v dlouhých košilkách a toužebně sledují pouliční dobrodružství starších sourozenců. Na balkoně kouří muž v nátělníku a kšandách. Když ho ochraptělý ženský hlas zavolá do pokoje, poslechne a pečlivě za sebou zatáhne závěs.

Po kávě se Frida a její doprovod procházejí kolem kárek prodejců a v jednom podniku hned za stánky si dávají grilovanou rybu.